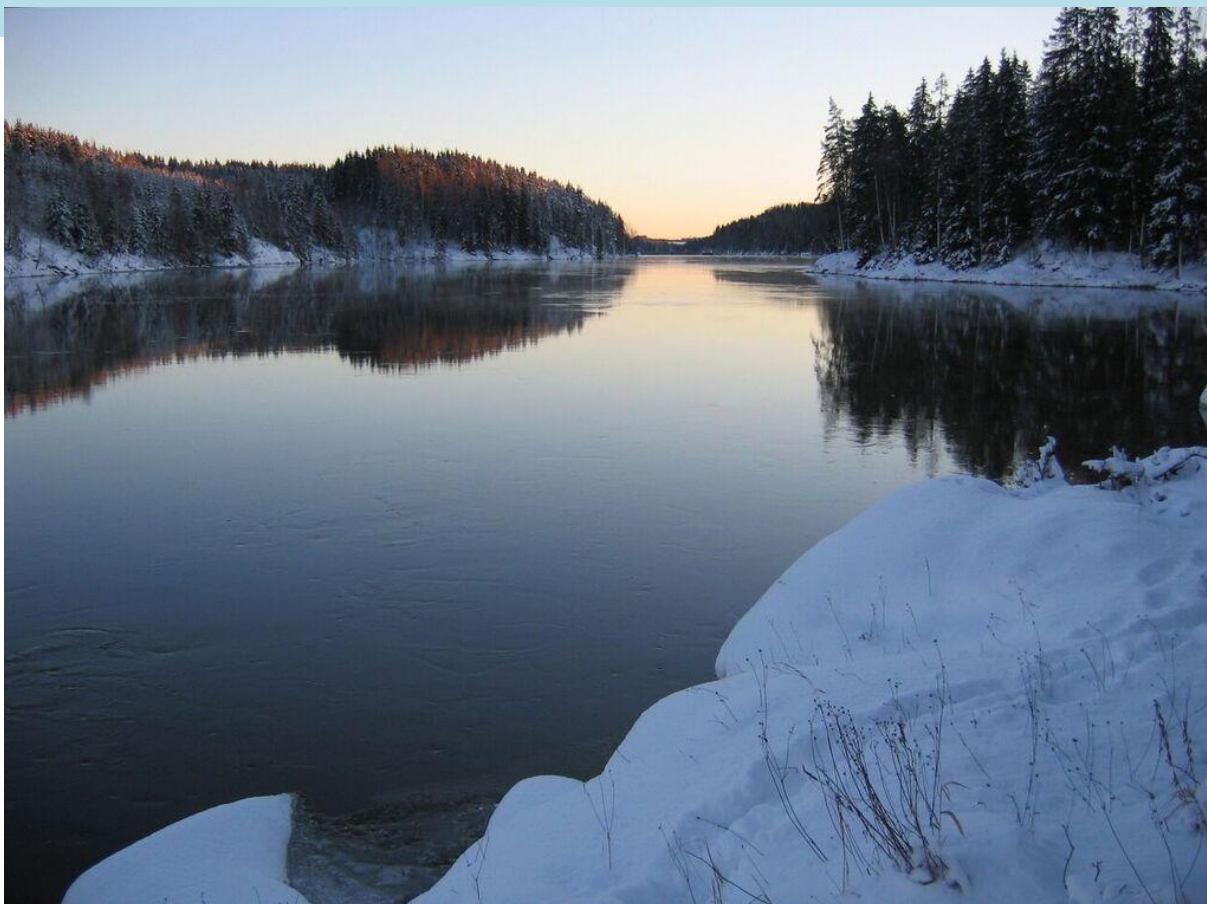

ARBEIDSPLAN 2019

Vilsundvika, Spydeberg. Foto: Ole- Håkon Heier

Vedtatt 12.4.2019

Bakgrunn

Forskrift om rammer for vannforvaltning, fastsatt 15.12.2006 (vannforskriften) implementerer EU's rammedirektiv for vann i Norge. Hovedformålet med direktivet er å beskytte, og om nødvendig forbedre, miljøtilstanden i alt ferskvann, brakkvann, kystnært vann og grunnvann. Direktivet har som mål at det skal oppnås god vannkvalitet i alle vannforekomster. Vannforskriften sier at alle vannforekomster i Norge minimum skal ha god økologisk og kjemisk tilstand.

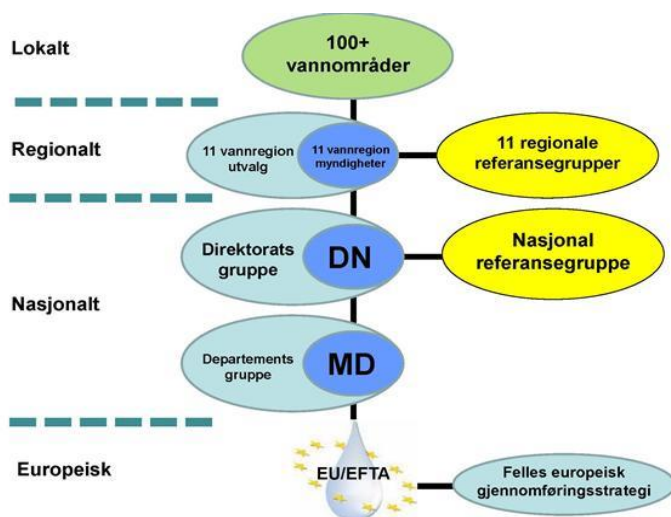
Gjennomføringen av rammedirektivet for vann i Norge

Ansvar for gjennomføringen av rammedirektivet for vann i Norge er fordelt på flere departementer. Klima- og miljødepartementet er gitt koordineringsansvaret for den nasjonale gjennomføringen og skal rapportere til ESA og representerer Norge i samarbeidet mellom Norge og EU-landene om gjennomføringen av direktivet.

Direktoratene under berørte departementer har sentrale oppgaver både i forberedelsen og gjennomføringen av direktivet, og en direktoratsgruppe er opprettet til dette formålet. Direktoratsgruppen vil også være en viktig rådgiver for gjennomføringen av direktivet på regionalt nivå, og vil delta i europeisk samarbeid om direktivet. Miljødirektoratet koordinerer arbeidet på direktoratsnivå.

Vannregionmyndigheten skal koordinere arbeidet med å gjennomføre forskriften. Dette skal skje i nært samarbeid med vannregionutvalget som består av berørte myndigheter på regionalt- og lokalt nivå. I henhold til vannforskriften skal det utarbeides regionale forvaltningsplaner og tiltaksprogram. Disse skal omfatte alle vannforekomster i vannregionen.

Det praktiske arbeidet med forvaltningsplanen vil skje lokalt i vannområdene og samordnes av vannområdeutvalget (styringsgruppen).

Figur 1 viser organiseringen av arbeidet med rammedirektivet for vann

Arbeidet i planperioden er styrt av aktiviteter og frister gitt i vannforskriften og følger en milepælsplan for 2016 – 2021

Aktivitet	Tidsfrister
Iverksettelse av forvaltningsplan med tiltaksprogram	1.1.2016
Rapportering fra alle myndigheter om forventet status for igangsetting av tiltak i tiltaksprogrammene ved utgangen av 2018	1.9.2018
Nasjonal rapportering til ESA om status for igangsetting av tiltak i tiltaksprogrammene ved utgangen av 2018	21.12.2018
Høring av oppdatert Planprogram og «Hovedutfordringer i vannregionen» samt «Hovedutfordringer i vannområdet»	1.4.2019- 30.6.2019
Planprogram og hovedutfordringer vedtas i fylkeskommunene	Oktober 2019
Medvirkningsprosesser og konkretisering av vannforvaltningsplan med tiltaksprogram og handlingsprogram	Oktober 2019- mai 2020
Høring av revidert forvaltningsplan	1.7.2020
Miljømål for planperioden skal være nådd (inkludert unntak). Status for måloppnåelse rapporteres til ESA sammen med revidert forvaltningsplan	2021
Revidert vannforvaltningsplan med tiltaksprogram og handlingsprogram vedtas av fylkeskommunene	Juni 2021
Revidert forvaltningsplan med tiltaksprogram har fått departemental godkjenning	31.12.2021

Det tas forbehold om at det kan bli endringer i fristene.

1. Vannområde Glomma sør for Øyeren

Vannområde Glomma sør for Øyeren organiserer vannforvaltningsarbeidet i områder som drenerer til Glomma fra utløpet av Øyeren i nord til Oslofjorden i sør. Vannområdet startet arbeidet i 2010 og følger fremdriften fastsatt i Vannforskriften.

Vannområdet har følgende arbeidsoppgaver:

- Revidere tilstandsvurdering av alle vannforekomstene i Vannområdet
- Fastsette miljømål
- Foreslå og evt. utrede nødvendige tiltak for å opprettholde eller forbedre vannkvaliteten slik at miljømålene nås etter fastsatte frister.
- Gjennomføre arbeidet med vannforskriften etter den intensjon og de prosesser og arbeidsmetoder som vannforskriften med tilhørende veiledere beskriver

I tillegg til de prosessuelle kravene som ligger i vannforskriften, er vannområdet et viktig bindeledd mellom kommuner, regionale myndigheter, øvrige sektormyndigheter, interesseorganisasjoner og næringsliv som er involvert i vannforvaltningsarbeidet, og skaper et nettverk. Vannområdet fungerer som en støttespiller mot kommunene for å løfte arbeidet med vannforvaltning lokalt. Vannområdet er også en aktiv søker av prosjekt- og FoU- midler og bidrar til å øke kunnskapsnivået om problemstillinger knyttet til vannkvalitet og vannforvaltning.

a. Samarbeidspartnere

Det er 11 kommuner (Hvaler, Fredrikstad, Sarpsborg, Halden, Råde, Rakkestad, Skiptvet, Eidsberg, Trøgstad, Spydeberg, Askim) som sammen med Østfold fylkeskommune, Fylkesmannen i Østfold og andre myndigheter og interessegrupper samarbeider i

vannområdet. Arbeidet ledes av ordfører i Rakkestad kommune. Den daglige driften utføres av daglig leder.

Det vil fra 1.1.2020 iverksettes kommunesammenslåing av Eidsberg, Trøgstad, Spydeberg og Askim og Hobøl. Det må i den sammenheng gjøres nødvendige justeringer i organisasjon, representasjon og finansieringsstruktur etter den nye kommunesammensetningen fra 2020, og dette vil det jobbes med i løpet av 2019.

b. Mandat og organisering

Vannregionmyndigheten inviterte ordførerne i de sentrale kommunene i vannområdet til et møte 5.mars 2009. I møte ble det gitt tilslutning til å opprette et vannområdeutvalg (VOU). Forslag til finansiering og organisering av arbeidet ble diskutert. Saken er senere lagt fram for de respektive kommunestyrene til behandling. Alle berørte kommuner har gitt sin tilslutning til arbeidet og finansieringen av dette.

Vannområdeutvalget (VOU):

Styringsgruppa i vannområdet, Vannområdeutvalget, består av ordførerne, eller en vararepresentant, i de 11 deltagerkommunene, representanter for fylkesmannen i Østfold og Østfold fylkeskommune. Styringsgruppa har det overordnede ansvaret for arbeidet og tar prinsipielle avgjørelser herunder å fastsette; mandat, mål, organisering, framdrift og økonomi. Styringsgruppa ledes av ordfører i Rakkestad kommune. Daglig leder er styringsgruppas sekretær.

Arbeidsutvalg (AU)

For å sikre en smidig arbeidsform har styringsgruppa nedsatt et arbeidsutvalg. Arbeidsutvalget oppgaver er å forberede saker til styringsgruppa samt å avklare mindre prinsipielle saker på vegne av styringsgruppa. AU ledes av ordfører i Rakkestad kommune. Daglig leder er AU's sekretær.

Daglig leder (DL)

Daglig leder er administrativ og faglig leder av vannområdearbeidet. Dvs. daglig ledelse, koordinering, økonomistyring og sekretærfunksjon. Daglig leder skal planlegge og organisere framdrift av arbeidet sett i forhold til vedtatte mål og aktivt fremme forslag til framdrift/videreutvikling av arbeidet for styringsgruppa. Daglig leder skal videre gjøre arbeidet kjent og sikre informasjonsflyt og medvirkning i hele vannområdet.

Faggruppene

Arbeidet er delt inn i 3 faggrupper. Faggruppene skal utvikle helhetlige strategier i vannområdet og sørge for framdrift innen eget fagfelt. Faggruppene skal foreslå tiltak og utarbeide strategier som grunnlag for de geografiske handlingsplanene. Faggruppene konstituerer seg med egne ledere og har selv ansvaret for møter i samarbeid med daglig leder som er faggruppens sekretær.

Faggruppene har ansvaret for følgende spesialoppgaver:

Vannkvalitet/vassdragsbruk

- Bidra til og kvalitetssikre arbeidet med fullkarakterisering/klassifisering av vannforekomstene
- Foreslå vannkvalitetsmål for hver vannforekomst

- Foreslå og vurdere tiltak for å nå miljømålene
- Utarbeide overvåkingsprogram for vannforekomstene i vannområdet
- Bidra til å sikre god økologisk status i vannforekomstene
- Bidra til en bærekraftig håndtering av flom og vannreguleringer
- Ivareta brukerinteresser

Landbruk

- Bidra til miljøvennlig og bærekraftig landbruk (jord og skogbruk) i hele nedslagsfeltet, med redusert jorderosjon og næringsstofflekkasje og reduserte utslipp av miljøgifter til vassdraget.
- Foreslå og vurdere tiltak innenfor sin sektor, i samarbeid med fylkesmannens landbruksavdeling.
- Ivareta landbrukets kulturlandskap og naturmangfold

Avløp/slam

- Bidra til miljøvennlige og bærekraftige avløpsløsninger fra spredt bebyggelse, byer og tettsteder og bedrifter i hele nedslagsfeltet.
- Foreslå og vurdere tiltak innenfor sin sektor, i samarbeid med fylkesmannens miljøvernnavdeling.
- Bidra til miljøvennlig og bærekraftig bruk av avløpsslam

Kommunekontakter

- Ansvar for kommunens oppfølging/koordinering og informasjonsflyt i arbeidet.
- Ansvar for de geografiske tiltaksprogrammene

Ressursgruppe

- Fag- instanser/-personer som bistår arbeidet ved behov når spesifikke tema skal behandles. Ingen faste møtearenaer.

Målsetninger og aktiviteter

c. Hovedmål

Hovedmålet med arbeidet er å sikre god vannkvalitet i alle vannforekomster i vannområdet sett i forhold til vannforekomstens naturtilstand. I tillegg til å beskytte og om nødvendig forbedre vannkvaliteten vil det innenfor rammene av hovedmålet arbeides for bærekraftig bosetting, næring og ressursbruk i hele vannområdet. Målet skal nås gjennom helhetlig forvaltning og lokal forankring.

d. Delmål, aktiviteter og arbeidsplan for 2019

Delmål 1: Gjennomføring og rapportering av tiltak, i tett dialog kommuner og øvrige sektormyndigheter.

Hovedaktivitet	Ansvar	Frist (uke)	Kommentar
Gjennomføre fastsatte tiltak	Sekt.mynd.	Løpende	
Etablere årlige rapporteringsrutiner	VRM		Glommadata

Delmål 2:

Øke og sikre kunnskapsnivået om påvirkninger, tiltak og effekter blant deltagerne i vannområdet og de som blir berørt

Hovedaktivitet	Ansvar	Frist (uke)	Kommentar
Fastsette årlig overvåking i tråd med overvåkningsplan	DL	17	I tett samarbeid med fylkesmannen med innspill fra kommunene
Ny rammeavtale for overvåking	DL	52	I tett samarbeid med fylkesmannen
Sikre god medvirkning i rullering av regional vannforvaltningsplan	VRM	-	Vannområdet koordinerer lokalt
Statusrapport overvåking	DL	37	Nibio lager en statusrapport for overvåkingen fra 2011- for utvalgte delområder innen vannområdet
Bringe inn sentrale aktører fra forskning og kunnskapsmiljøer i faggruppemøter og evt seminarer	DL	-	
Åpne for nye fagnettverk	DL/ fagledere	-	Bringe inn andre fagområder i kommunene der det er relevant
Prosjekt	DL	-	Se oversikt over prosjekt i eget avsnitt

Delmål 3: Videreutvikle arbeidet i styringsgruppa og styrke engasjementet rundt arbeidet med vannforvaltning i kommuner og blant brukerinteresser.

Hovedaktivitet	Ansvar	Frist (uke)	Kommentar
Strukturere deltakelse i VRU fra vannområdet	DL		Avklares ifm endringer i organisasjonskartet for vannregionen
Gjennomføre en god overlapp mellom nytt og gammel VOU ifm kommunevalget 2019 og kommunesammenslåing	DL i samarbeid med VOU		
Økt kontakt mellom administrasjon og politisk ledelse	DL		Årlig styringsgruppemøte (vår) hvor rådmenn/ kommunalsjefer inviteres
Fokus på brukerinteresser	DL		Vannområdet bevilger en årlig pott som brukerorganisasjonene kan søke på, rettet mot vannrelaterte arrangement for barn og unge Eget brukerinteresseforum
Prosjekter	DL		Som beskrevet under delmål 2. Se egen oversikt.
Studietur	DL		Det vil planlegges en studietur i løpet av året for faggruppe vannkvalitet
Fortsatt tett samarbeid på tvers av vannområdene i Østfold og vannregionen	DL		Månedlige prosjektlederemøter samt prosjektlederforum for vannregion Glomma.

Delmål 4: Videreutvikle og spisse informasjons – og kommunikasjonsarbeidet i vannområdet som et verktøy for å nå vannområdets hovedmål.

Hovedaktivitet	Ansvar	Frist (uke)	Kommentar
Nettsider og Facebook	DL	-	Faste oppdateringer på nettsidene Facebooksamarbeidet «Vannteam Øst» i samarbeid med Haldenvassdraget, Øyeren og Morsa
Profilere vannområdet utad	DL	-	I større grad benytte seg av media ved relevante hendelser

Sentralt i 2019 vil være høring og vedtak av Planprogram og «Hovedutfordringer» for vannregion og vannområder. Det vil i denne sammenheng legges opp til ulike medvirkningsarenaer som det er viktig at vi deltar i.

Viktige konkrete aktiviteter i Glomma sør vil være:

- Generelt
  - Høring av Planprogram og Hovedutfordringer
  - Omstrukturering av organisasjonskart og finansieringsfordeling ifm kommunesammenslåing i Indre Østfold
  - Sørge for en god overlapp mellom gammelt og nytt VOU etter kommunevalget høsten 2019.
- Landbruk
  - Oppfølging og informasjon rundt ny RMP for Oslo og Viken
  - Høring av regionale miljøkrav
  - Revisjon av gjødselvereforskriften (?)
  - Kantsoner
  - Deltagelse på lokale bondelagsmøter
- Avløp
  - Videre FoU på spredte avløpsanlegg
  - Trykkavløp
  - Slam (ifm revisjon av gjødselvereforskriften)
  - Utarbeide basis for revisjon av lokale avløpsforskrifter
  - Kommunalt avløp og renseanlegg
- Overvåkning (innsjøer, bekker, kyst)
  - Fastsette årets program og gjennomføre overvåking av bekker, innsjøer og kyst
  - Anskaffe ny rammeavtale f.o.m. 2020
  - Utarbeide statusrapport overvåking (fastsatt i budsjett)
- Brukerinteresser og medvirkning.
  - Fortsatt årlig søknadspott for brukerinteresseorganisasjonene. Lyses ut i april.
  - Deltakelse ifm årets strandryddeaksjon

Prosjekter (med forbehold om finansiering):

- Miljøråd i landbruket.
- Videreføring FoU spredte avløpsanlegg – hygienisering
- Revisjon av lokale avløpsforskrifter
- Analyse av sedimentprøver fra Ertevannet
- Videreføre prosjekt om fordrøyningsdammer i randsonen skog/ landbruksområder for å redusere avrenning (samarbeid med de andre vannområdene i Østfold og Nibio)
- Spørreundersøkelse knyttet til landbrukstiltak hos bønder, samarbeid med Nibio og de andre vannområdene i Østfold
- Utarbeide pilotkurs i skjøtsel av kantsoner for entreprenører, samarbeid med de andre vannområdene i Østfold og Skogbrukets Kursinstitutt (Skogkurs)
- Forsøk med treplanting langs vassdrag (samarbeid med de andre vannområdene, omsøkt av VO Øyeren).

Finansiering

Arbeidet finansieres av kommunene, fylkeskommunen og fylkesmannen. Kommunenes andel er fastsatt ut fra innbyggertall og jordbruksareal som gjenspeiler forventet belastning og brukerinteresser. De faste økonomiske bidragene indeksreguleres årlig iht. konsumprisindeksen.

Tabell 1 nedenfor viser hvordan arbeidet finansieres

Bidragstyper	Innbyggertall	Jordbruksareal	Økonomisk bidrag*	Kommentar
Spydeberg	5400	35000	75.000	Årlig i perioden 2010-2021
Askim	15574	28500	75.000	Årlig i perioden 2010-2021
Skiptvet	3748	32500	75.000	Årlig i perioden 2010-2021
Eidsberg	11423	75500	150.000	Årlig i perioden 2010-2021
Rakkestad	8023	109500	150.000	Årlig i perioden 2010-2021
Sarpsborg	54539	78500	150.000	Årlig i perioden 2010-2021
Fredrikstad	78834	70000	150.000	Årlig i perioden 2010-2021
Hvaler	4505	5000	75.000	Årlig i perioden 2010-2021
Trøgstad	1000	31000	75.000	Årlig i perioden 2010-2021
Råde	1800	16000	25.000	Årlig i perioden 2010-2021
Halden	2000	17500	25.000	Årlig i perioden 2010-2021
Østfold fylkesk.			200.000	
Statlige midler			215.000	Beløpet kan variere
Fylkesmannen i Østfold			300.000	Ingen fast sum – tilskudd varierer fra år til år, øremerkes overvåking

*Tall i 2009 kr, beløpene indeksreguleres

Finansieringsmodellen vil i løpet av 2019 revideres for å tilpasses kommunesammenslåingen i Indre Østfold fra 2020.

Budsjett

Inntekter:	Budsjett 2019
Kommunal andel	1 210 000
Østfold fylkeskommune	280 000
Statlige midler	245 000
Sum	1 735 000
Utgifter:	
Lønn og adm kost	1 093 000
Telefoni, lisenser, utstyr, annet	35 000
Reiser	40 000
Møter og bevertning	50 000
Studietur	150 000
Statusrapport overvåking	200 000
Konsulenter øvrig	50 000
Kurs	20 000
Søknadsmidler "Barn og unge"	50 000
Sum	1 688 000
Resultat	47 000
Overføres/ disponeres fond	-47 000
Overvåking	
Inntekter	
Overvåkingsmidler fra Fylkesmannen	450 000
Overvåking kyst	100 000
Sum	550 000
Utgifter	
Overvåking bekker og innsjøer	500 000
Overvåking kyst	200 000
Sum	700 000
Resultat	-150 000
Overføres/ disponeres fond	150 000

Kommentarer:

Det ble i møter høsten 2018 budsjettet med kr 300 000 fra Fylkesmannen til overvåking. Etter tildeling viste summen seg å bli 450 000 pluss 100 000 til overvåking på kyst. Dette slår således positivt ut i budsjettet.

Driftsfondets utgående balanse fra 2018 er på kr. 3 375 800.

Driftsbudsjettet går ca i balanse årlig. Bruk av fond avhenger av det som brukes på overvåking i forhold til det som kommer inn fra Fylkesmannen. Det er godt med midler til overvåking på fond, da det tidligere år har vært brukt mindre enn det som har kommet inn. Fondets størrelse tilsier at det ikke er grunn til å øke den totale kommuneandelen av driftsinntektene nå.

Finansieringen av vannområdene fra statlig hold er avhengig av det som årlig vedtas i statsbudsjettet. Selv om tildelingene de siste årene har vært stabil, er ikke vannområdene sikret en fast og forutsigbar finansiering. Videre er ikke utviklingen i de årlige regionale tildelinger etter sammenslåing til Viken fastsatt. Det er dermed en trygghet for medlemskommunene at det står midler på fond til drift av vannområdet i årene fremover.

Møteplan 2019

Vannområdeutvalget

Dato	Klokkeslett	Kommune	Innhold/kommentarer
Tirsdag 4. juni	kl. 9-14	Scandic Brennemoen	<ul style="list-style-type: none"> • Overvåkingsresultater og tiltaksstatus • Organisasjon og finansiering ifm ny kommune i Indre Østfold • Rapportering av prosjekt Barn og unge, samt tildeling av nye midler.
Tirsdag 19. november	kl. 9-13	TBA	<ul style="list-style-type: none"> • Første VOU- møte etter kommunevalget. Agenda fastsettes i samråd med VOU- leder.

Daglig leder i samarbeid med leder av Vannområdeutvalget vurderer tema fra møte til møte.

Faggruppe vannkvalitet og vassdragsbruk

Dato	Klokkeslett	Kommune	Innhold/kommentarer
Tirsdag 30. april	kl. 9-13	Fredrikstad	<ul style="list-style-type: none"> • Overvåkning • Høring- Planprogram og Hovedutfordringer • Handlingsplan for bekker og Hunnebunn i Fredrikstad • Brukerinteresseforum
27.-28. august		Sør- Sverige	<ul style="list-style-type: none"> • Studietur
Tirsdag 5. november	kl. 9-13	Spydeberg	<ul style="list-style-type: none"> • Årsplan 2020 • Ny rammeavtale overvåking • Statusrapport overvåking • Rullering av forvaltningsplan • Brukerinteresseforum

Aktuelle temaer for faggruppe vannkvalitet og vassdragsbruk i 2019 er:

- Tiltaksgjennomføring
- Overvåking (inkludert ny rammeavtale som skal være klar til 2020)
  - o Statusrapport overvåking, ferdig september
- Høring av Planprogram og Hovedutfordringer
  - o Medvirkningsprosesser
- Oppstart rullering forvaltningsplan
- Prosjektoppfølgning
- Det vil være fast post på programmet siste time pr møte «Brukerinteresseforum». Denne bolken er avsatt brukerinteresseorganisasjonene. Bolken ledes av en representant for organisasjonene, og agenda/ tema bestemmes av disse.
- Studietur i august

Faggruppe landbruk			
Dato	Klokkeslett	Kommune	Innhold/kommentarer
Tirsdag 12. mars	9-12	Fylkesmannen, Moss	<ul style="list-style-type: none"> • Regionale miljøkrav- høring • Forberedelse til markdager
Mai/ juni			<ul style="list-style-type: none"> • Markdager
Tirsdag 10. september	9-12	Rakkestad	<ul style="list-style-type: none"> • Skjøtsel av kantsoner
Tirsdag 3. desember	9-12	Skiptvet	<ul style="list-style-type: none"> • TBA

Aktuelle temaer for faggruppe landbruk i 2019 er:

- Regionale miljøkrav
- Kurs i skjøtsel av kantsoner (Prosjekt med forbehold om finansiering)
- Revisjon av gjødselvereforskriften
- Informasjonsrunde i Bondelagene
- Markdager

Faggruppe avløp

Dato	Klokkeslett	Kommune	Innhold/kommentarer
Tirsdag 2. april	9-12	Sarpsborg	<ul style="list-style-type: none"> • Status FoU • Oppfølgingssaker fra møte des.-18 • Revisjon av lokale forskrifter
Tirsdag 3. september	9-12	Eidsberg	<ul style="list-style-type: none"> • Behovsprøvd slamtømming • Revisjon av lokale forskrifter
10. desember	9-12	Rakkestad	<ul style="list-style-type: none"> • Tilsyn? • Kommunalt avløp og renseanlegg

Aktuelle temaer for faggruppe avløp i 2019 er:

- Revisjon av lokale forskrifter
- FoU- prosjektene
  - o Behovsprøvd slamtømming
- Tilsyn
- Kommunalt avløp og renseanlegg